

МЕТОДИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ СТУДЕНТАМИ АНГЛОМОВНОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

METHODS OF REMOTE CONTROL OF THE LEVEL OF STUDENTS' ASSIMILATION OF ENGLISH MEDICAL TERMINOLOGY

У статті проаналізовано форми і методи дистанційного контролю рівнів засвоєння іноземної медичної термінології студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів. Простежено шляхи створення нових комунікативних методик викладання фахової мови, зокрема визначено форми контролю, які доречно використовувати під час дистанційних занять. Методика викладання іноземної мови в професійній медичній сфері на сучасному етапі згідно з розвитком інформаційного глобального поля повинна розвиватися, оновлюватися, удосконалюватися, адаптуючись до потреб нашого часу для задоволення конкретних академічних і професійних потреб. Методика викладання англійської мови у медичній сфері має відповідати інноваційному характеру науки. Процес розроблення нових методів, їх обговорення на міжнародних конференціях та в Україні, подальше впровадження відбувається на сучасному етапі українською та англійською мовами. Серед малодосліджених та актуальних питань сучасної методології у медичній сфері є обмін новітнім досвідом вивчення англійської мови в Україні в галузі медицини та охорони здоров'я. Це стосується також студентів вищих медичних навчальних закладів освіти, які в оволодінні іноземною мовою мають здобути такий рівень комунікативної компетенції, який дав би їм змогу користуватися англійською мовою в галузі професійної діяльності. Окреслено ключові методи контролю над рівнем засвоєння іноземної медичної термінології, а також можливості їх використання на різних етапах семінарських та лекційних занять. Проаналізовано онлайн-сервіси з можливістю самостійного створення викладачами тестових та перевірочних завдань, а також заздалегідь підготовлених тестових платформ для перевірки рівня засвоєння студентами медичної термінології. Окреслено можливі форми контролю знань студентів під час заняття з використанням онлайн-чатів. Визначено форми роботи з текстом під час дистанційного вивчення іноземної мови професійного спрямування. На сучасному етапі постійне збільшення можливостей застосування нових методик та вдосконалення вже існуючих, необхідність їх ефективності

зумовлюють актуальність вибраної теми дослідження.

Ключові слова: вивчення медичної термінології, контроль знань студентів, тестові методи контролю знань.

The article analyzes the forms and methods of remote control of the levels of mastering foreign language medical terminology by students of non-language specialties of higher educational institutions. The ways of creating new communicative methods of teaching professional language are traced. In particular, the forms of control that are appropriate to use during distance learning are identified. Methods of teaching a foreign language in the professional medical field, at the present stage in accordance with the development of the global information field should be developed, updated, improved, adapting to the needs of our time. To meet specific academic and professional needs. Methods of teaching English in the medical field should correspond to the innovative nature of science. The process of developing new methods, their discussion at international conferences and in Ukraine, further implementation is at the present stage, in particular, in Ukrainian and English. Therefore, among the little-studied and topical issues of modern methodology in the medical field is the exchange of the latest experience in learning English in Ukraine in the field of medicine and health care. This also applies to students of higher medical educational institutions, who in mastering a foreign language must acquire such a level of communicative competence that would allow them to use English in the field of professional activity. The key methods of control over the level of mastering foreign language medical terminology, as well as the possibility of their use at different stages of seminars and lectures are outlined. The online services with the possibility of independent creation by teachers of test and verification tasks are analyzed; as well as pre-prepared test platforms to test students' mastery of medical terminology. Possible forms of control of students' knowledge during classes using online chats are outlined. Forms of work with the text during distance learning of a foreign language of professional orientation are determined. At the present stage, the constant increase in the possibilities of applying new methods and improving existing ones, the need for their effectiveness determines the relevance of the chosen research topic.

Key words: study of medical terminology, control of students' knowledge, test methods of knowledge control.

УДК 368.018.43:61:001.4
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/37.52>

Снітовська О.Й.,
канд. філол. наук,
доцент кафедри латинської
та іноземних мов
Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького

Царик Г.М.,
старший виклад кафедри латинської
та іноземних мов
Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Чи не найпопулярнішим напрямом методологічних наукових розвідок останніх років є перехід системи освіти в онлайн-середовище. Каталізатором цього процесу стала світова пандемія, що змусила освітні заклади переходити на дистанційне навчання задля збереження здоров'я усіх учасників навчального процесу. Сьогодні Інтернет-середовище має у своєму арсеналі багато онлайн-

платформ, які дають змогу реалізувати найрізноманітніші форми навчання: групові, індивідуальні, з використанням полікодових інформаційних одиниць: текстових, візуальних, аудіальних та відео. Дистанційні групові заняття стали вже звичними для сучасних студентів, але для викладачів актуальним залишається процес пошуку ефективних методів і прийомів навчання, які забезпечать його якість за нових умов організації освітнього процесу.

Процес вивчення іншомовної термінології студентами медичних спеціальностей ВНЗ має свої відмінні характеристики, оскільки поєднує у собі не лише засвоєння іноземної мови, а й формування вміння використовувати сформовані компетентності у процесі своєї професійної діяльності. Насправді, навчання за допомогою Інтернету та мультимедійних засобів для сучасних студентів не є проблемою: більшість із них зростала в еру комп'ютеризації, тому щоденне використання гаджетів для них є нормою. Справжнім викликом дистанційне навчання стало саме для викладачів, адже вони мають навчитися організувати процес навчання в новому середовищі, зберігши при цьому його ключові методологічні принципи та етапи. Контроль рівня засвоєння знань – невід'ємний складник процесу засвоєння будь-якого навчального предмету. Традиційні методики перевірки знань також вимагають трансформації у зв'язку з переходом до дистанційних систем навчання, тому, на наше переконання, проблема розроблення та використання методик дистанційного контролю рівня засвоєння студентами англomовної медичної термінології є надзвичайно актуальною.

Мета статті – проаналізувати можливості використання доступних методик дистанційного контролю рівня засвоєння студентами медичних навчальних закладів іншомовної медичної термінології.

Виклад основного матеріалу. Найчастіше під поняттям «контроль знань» розуміється сукупність заходів, спрямованих на з'ясування, вимірювання й оцінку результатів навчальної діяльності студентів [2, с. 104]. Це важливий складник навчального процесу вищої школи, що забезпечує зворотний зв'язок між студентами та викладачем, а також дає можливість оцінити і спрогнозувати ефективність організації вивчення того чи іншого навчального предмету.

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на семінарських і практичних заняттях, у позанавчальний час, на консультаціях, заліках та іспитах. Контроль на лекції може проводитися як вибіркоче усне опитування студентів або із застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом, особливо за розділами курсу, які необхідні для розуміння теми лекції, що читається, або ж для встановлення ступеня засвоєння матеріалу прочитаної лекції (проводиться зазвичай у кінці першої або на початку другої години лекції). Поточний контроль на лекції покликаний привчити студентів до систематичного пророблення пройденного матеріалу і підготовки до майбутньої лекції, встановити ступінь засвоєння теорії, виявити найбільш важкі для сприйняття студентів розділи з подальшим їх роз'ясненням. Контроль на лекції не має віднімати багато часу. За витратами часу

на контроль усне опитування поступається контролю, програмованому за картками.

Поточний контроль на практичних, семінарських і лабораторних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

1. Вибіркове усне опитування перед початком занять.
2. Фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5–10 хв.
3. Фронтальна перевірка виконання домашніх завдань.
4. Оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.
5. Колоквіум по самостійних розділах теоретичного курсу (темах або модулях).
6. Письмова (до 45 хв.) контрольна робота.

Контроль у позанавчальний час включає у себе:

1. Перевірку перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних і контрольних робіт. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність та оригінальність рішень, перегляд спеціальної літератури, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків.
2. Перевірку конспектів лекцій і рекомендованої літератури.
3. Перевірку й оцінку рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється.
4. Індивідуальну співбесіду зі студентом на консультаціях.
5. Контрольні заходи, що здійснюються лектором на потоці й у позанавчальний час, окрім загальної мети, яка переслідує об'єктивну атестацію студентів, мають дати лектору дані для оцінки рівня роботи його асистентів, які ведуть практичні, лабораторні і семінарські заняття [3, с. 18].

В умовах дистанційного навчання головним завданням викладача залишається зберегти логіку системи вивчення предмету, адаптувавши її до роботи в онлайн-середовищі. Зворотний зв'язок від студентів є необхідним у процесі вивчення іноземної медичної термінології, тому кожен із вище названих видів контролю потребує нових методів реалізації. Така методика допомагає розвивати навички читання, інтерпретації текстів, оволодіння фаховою термінологією [2].

1. Контроль протягом семінарського заняття. Як показує практика, найпопулярнішою формою проведення занять під час дистанційного навчання є проведення конференцій за допомогою додатку Zoom. Раніше ми аналізували можливості використання функціоналу цієї програми під час вивчення іншомовної медичної термінології. На наше переконання, можливість організації онлайн-чату під час конференції – найефективніший спосіб

контролю для викладача на заняттях подібного типу. Так, паралельний онлайн-чат можна демонструвати у загальному вікні конференції, що створює ефект діалогу в реальному часі. Можливі форми контролю за допомогою онлайн-чату:

- надсилання фото з виконаними письмовими вправами;
- письмові відповіді на запитання викладача;
- експрес-тести, вікторини, мозковий штурм.

Узагалі, активне використання чату під час конференції в Zoom – чи не найефективніший спосіб отримання зворотного зв'язку від студентів. За його допомогою викладач здійснює не лише контроль над засвоєнням знань, а й моніторить присутність студентів та їх залученість до навчального процесу.

2. Тематичний контроль знань. Здійснення об'єктивного оцінювання без можливості особистісного контролю – чи не найбільша проблема під час дистанційного навчання. За Загальноєвропейськими рекомендаціями студенти вищих неможливих закладів освіти повинні оволодіти загальноживаною та професійно орієнтованою іноземною мовою [4, с. 134]. Проведення письмових контрольних робіт, які раніше використовувалися для перевірки рівня засвоєння студентами іншомовної термінології, за умов онлайн-навчання втрачає ефективність та об'єктивність. Викладач не може фізично простежити за тим, щоб студенти під час написання контрольних робіт використовували власні набуті знання, відповідально виконували всі завдання самостійно. З одного боку, дистанційне навчання вимагає від студентів більшої самоорганізованості та свідомого ставлення до процесу і результатів власної навчальної діяльності. А з іншого – викладачі мають використовувати такі форми дистанційного контролю, які дадуть можливість максимально об'єктивно оцінювати реальний рівень знань студентів. Найефективнішими у такій ситуації є різноманітні тестові та інші завдання, які студенти можуть виконувати в режимі онлайн.

LearningApps.org – зручний сервіс, за допомогою якого викладач може створювати завдання різного типу для перевірки рівня засвоєння студентами іноземної медичної термінології (ігри на розвиток пам'яті, кросворди, вікторини з вибором правильної відповіді, тести, кросворди, завдання типу «знайти пару» і «встановити відповідність»). Для виконання кожного завдання можна встановлювати часові межі. Тут можна створювати тренувальні вправи для закріплення матеріалу з лексикології, а також для поточного контролю знань із теми.

Створювати завдання за допомогою LearningApps.org досить просто: для цього варто зареєструватися на сайті, вибрати тип завдання, створити потрібну інтерактивну одиницю та зберегти її. Функціонал додатку дає змогу вибирати

форму та вид завдань: кросворди, вправи, вікторини і т. ін. Користувач може самостійно вибирати візуальне оформлення завдання, використовувати ефект самозаповнення та підказки. Під час вивчення іноземної термінології це дає можливість використовувати візуальні підказки з метою кращого засвоєння матеріалу.

Після збереження завдання викладач може надати до нього доступ для потрібних користувачів. Можна відкрити загальний доступ до створеної вправи для всіх користувачів вебсервісу Learningapps.org, що вимагає реєстрації студентів на цій платформі. Однією зі зручних можливостей Learningapps.org є можливість викладачеві створювати свої інтерактивні групи, до яких можна додавати раніше зареєстрованих користувачів. Основні переваги Learningapps.org у використанні під час поточного контролю на заняттях із вивчення іноземної медичної термінології:

- викладач може створювати і підбирати готові завдання окремо для кожної групи студентів;
- у викладача є можливість зворотного зв'язку, що дає змогу контролювати й оцінювати результати виконання вправ у режимі реального часу;
- викладач може створювати і зберігати на платформі свій особистий кейс навчальних матеріалів і використовувати їх необмежену кількість разів.

Онлайн-тестування. Тестовий контроль знань студентів давно довів свою ефективність, зокрема під час вивчення іншомовної лексикології. Це швидкий і зручний спосіб перевірки знань студентів, що дає змогу не витратити багато часу на перевірку тесту традиційним способом, коли студент виконує завдання письмово і надсилає фотографію результатів свого тестування. Якщо час на підготовку тестів для перевірки знань із медичної термінології для викладача залишається незмінним, то економія часу, витраченого на перевірку результатів тестування, – величезна. Одним із найзручніших додатків, що дає змогу створювати онлайн-тести для перевірки засвоєння студентами іншомовної медичної термінології, є OnlineTestPad. Ця платформа дає можливість створювати та використовувати готові онлайн-тести, опитування, кросворди, комплексні завдання. Тут так само можна створювати самостійно найрізноманітніші завдання для контролю, ділитися ними з іншими користувачами. Розглянемо більш детально функціонал OnlineTestPad, який може стати у нагоді викладачам під час підготовки завдань для контролю знань студентів під час вивчення іноземної медичної термінології:

- можливість створення тестів із будь-якою кількістю питань та варіантів відповідей;
- можливість вибирати тип відповіді, наприклад одиночний вибір, множинний вибір, уведення числа, уведення тексту, встановлення послідовності,

заповнення пропусків і навіть відповідь у довільній формі;

- можливість самостійного встановлення шкали оцінювання результатів тесту;

- можливість перегляду та отримання результатів тестування кожного окремого користувача.

Відмінною особливістю цієї платформи також є те, що студентам не обов'язково реєструватися на ній, щоб отримувати доступ до проходження тестів. Реєстрація необхідна лише тому, хто хоче створити тест на платформі. Під час створення тесту можна обмежити час проходження і кількість спроб. Програма дає змогу створити поле для внесення даних тестованого та інструкцію до проходження тесту. Запитання можна поставити у визначеній послідовності або у випадковому порядку, вибравши при цьому певну кількість завдань із уже збережених. Окрім цього, є функція, що дає змогу заборонити копіювання в буфер обміну. Її використання максимально дає змогу виключити пошук відповідей у мережі Інтернет. Важливим є процес отримання зворотного зв'язку. Після здійснення тестування викладачеві доступний перегляд кожного результату, статистики відповідей і набраних балів по кожному питанню кожного студента. Підрахунок балів здійснюється в реальному часі, студент бачить свою оцінку, кількість правильних відповідей і набраний бал, а викладач паралельно отримує список готових результатів, які в подальшому можна зберегти для поточної статистики контролю рівня знань студентів. Використання цієї платформи вирішує одразу кілька важливих завдань, які варто врахувати під час організації поточного і тематичного контролю знань студентів:

- оптимізація часу перевірки результатів тестування;

- створення умов для чесного, об'єктивного та незалежного оцінювання рівня знань студентів за умови дистанційного навчання;

- можливість створення та збереження бази даних завдань для контролю, які викладач може використовувати неодноразово, змінювати та вдосконалювати залежно від потреби.

Відкриті тематичні тестові онлайн-платформи. Незважаючи на стандартизовані вимоги до системи вищої освіти, багато навчальних закладів розробляють власні методики дистанційного навчання, що можуть стати у нагоді викладачам під час вивчення іншомовної термінології. Так, у мережі Інтернет доступними є кілька онлайн-тестів, що дають можливість студентам перевірити власні знання з медичної термінології.

Proprofs – платформа, яка пропонує студентам медичних спеціальностей та практикуючим лікарям перевірити свій рівень знання медичної термінології. На цих платформах студенти-медики зможуть збагатитися досвідом працюючих меди-

ків, отримати поради або поспілкуватися на цікаві теми (англійською) [5–7].

Тести дають можливість перевірити свою відповідь у режимі реального часу. Студенти можуть використовувати їх як елемент самоконтролю під час підготовки до занять. Подібні тести знаходимо також на офіційній платформі Американської асоціації фельдшерів, де розміщено тести на знання медичної термінології за тематичним розподілом.

Варто не забувати, що невід'ємним складником будь-якого етапу вивчення іноземної мови є робота з текстом, який є «акумулятором» усіх компонентів мовної системи, саме він виступає об'єктом, під час роботи над яким відбувається засвоєння, узагальнення та систематизація знань, а також формування комунікативних умінь на заняттях із вивчення іноземної термінології. Головною метою вивчення іноземної мови професійного спрямування у вищій школі є формування компетентностей, саме тому дидактичний матеріал, який викладач підбирає для контролю знань студентів, повинен мати поліфункціональне навантаження. Кінцевою метою вивчення будь-якого лексичного шару певної мови є вміння використовувати його в процесі мовлення, що супроводжує певний вид діяльності. Контроль усного та писемного мовлення під час вивчення іноземної мови повинен забезпечуватися безперервно. Для цього можна використовувати як традиційні форми лінгвістичних вправ під час онлайн-конференцій, так і різноманітні форми випереджувальних та самостійних робіт, які студенти можуть виконувати з використанням мультимедійних технологій. Підбір текстів для контролю знань повинен відповідати загальноприйнятим дидактичним вимогам та програмі навчальної дисципліни. Терміни, визначення понять, формулювання законів, пояснення явищ мають відповідати загальноприйнятим у науці та практичній діяльності.

Тексти для контролю знань із вивчення іншомовної термінології можна умовно розділити на такі типи:

- а) основні, що містять основний теоретичний матеріал для засвоєння. Їх, своєю чергою, поділяють на теоретико-пізнавальні та інструментально-практичні;

- б) додаткові, які охоплюють цікаву розвивальну інформацію;

- в) пояснювальні, що містять необхідний доповнювальний матеріал, безпосередньо пов'язаний з основним текстом. Можуть мати вигляд словників, приміток, пояснень тощо.

Вибрані викладачем текстові матеріали повинні містити апарат організації засвоєння, що охоплює вправи, завдання і запитання для перевірки знань та здійснення зворотного зв'язку, інструктивні й довідкові матеріали (пам'ятки, коментарі, вказівки для самостійного опрацювання матеріалу та практичних завдань).

Робота над текстом може здійснюватися в онлайн-режимі під час конференції, а також бути однією з форм самостійної роботи студентів. Викладач може виводити текст у головне вікно конференції або розсилати студентам індивідуально заздалегідь.

Формування усних мовленнєвих навичок студентів – передумова успішної реалізації їх як спеціалістів в іншомовному середовищі. Контроль усного мовлення за умов традиційного навчання здійснювався у системі «викладач – студент». Сьогодні повноцінним посередником у цьому процесі може стати будь-який мультимедійний додаток чи технічний засіб навчання. Мовленнєва діяльність студентів у позанавчальний час підтримує розвиток їхніх усних мовленнєвих навичок, сприяє збільшенню словникового запасу. Сучасні розробки в комунікаційних технологіях повністю змінили спосіб нашого спілкування та взаємодії, тому студенти повинні бути відкритими для альтернативних способів взаємодії, які відображають спілкування в їхньому особистому житті. Традиційне навчальне середовище базувалося на вивченні граматики, а лексична і орфоепічна робота слугувала допоміжною методикою вивчення мови. Саме використання новітніх комунікативно-інформаційних технологій, на нашу думку, може стати не лише альтернативним методом контролю говоріння, а й можливістю для студентів удосконалювати свої комунікативні вміння і навички використання медичної термінології в процесі професійного спілкування. Ми визначили кілька форм самостійної роботи студентів, які можуть допомогти студентам практикувати цільову мову та допомогти викладачам забезпечити дистанційний контроль за навчанням:

– блогінг – одна з найпопулярніших форм комунікації сучасної молоді. Багато користувачів мережі Інтернет фільмують власні мікроблоги на різноманітну тематику. Як варіант для самостійного завдання для студентів-медиків є створення мікроблогу на тематику, що передбачає використання іншомовної медичної термінології;

– створення мультимедійних презентацій, відеороликів, що супроводжуються аудіо. Готуючи тексти для презентації, студенти можуть продемонструвати не лише знання іншомовної медичної термінології, а й свої орфоепічні вміння.

Висновки. Сучасна методологія навчання іноземної мови професійного спрямування має у своєму арсеналі багато різноманітних форм,

методів і прийомів перевірки результатів навчальної діяльності студентів. Більшість традиційних методик контролю знань сьогодні потребує якісних змін у зв'язку з переходом до дистанційної форми навчання. Сукупність педагогічних та інформаційних методів навчання в освіті, поява мультимедійних систем та інтерактивних програм, розвиток віртуальних комунікаційних мереж дають можливість викладачам створювати якісно нове освітнє середовище, що базується на системі взаємодії «викладач – мультимедіа – студент».

Для перевірки рівня засвоєння студентами-медиками іноземної медичної термінології можна використовувати такі форми і методи контролю:

– онлайн-тестування (створені викладачем на спеціальних платформах) та вже готові, розміщені в мережі Інтернет;

– інтерактивні вправи, вікторини, кросворди, правильність виконання яких можна перевірити в режимі реального часу;

– робота з текстом під час онлайн-занять;

– виконання студентами самостійних завдань, що передбачають демонстрацію знань та орфоепічних умінь із вивченої теми: мікроблоги, аудіо- і відеопрезентації та ін.

Використання сучасних технологій навчання дасть змогу викладачам не лише оптимізувати навчальний процес, а й отримати можливість об'єктивного оцінювання знань та умінь студентів дистанційно.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Жуковська Е. ТОП-3 системи для онлайн-навчання. URL: <https://osvita.ua/news/71748/>.

2. Дем'янчук О.С. Вибір ефективних методів навчання іноземної мови студентами непрофільних спеціальностей за визначеними критеріями. URL: https://www.erjournal.ru/journals_n/1358977530.pdf.

3. Янченко О.І. Форми і методи контролю знань в умовах сучасних навчальних технологій. Кривий Ріг, 2008. 28 с.

4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003.

5. Healthcare & Medicine Courses : вебсайт. URL: <https://www.futurelearn.com/courses/categories/health-and-psychology-courses>.

6. Helping Students Become Doctors : вебсайт. URL: <https://forums.studentdoctor.net/forums/pharmacy.122/>.

7. Helping Students Become Doctors. URL: <https://www-forums.studentdoctor.net/>.